

Özet bilgi

Cinsel sömürü, istismar ve cinsel tacize ilişkin uluslararası standartlar

Bu özeti, sivil toplum kuruluşlarına (STK'lar) cinsel sömürü, istismar ve cinsel taciz (CSİT) ile ilgili küresel standartlara genel bir bakış sağlamak amacıyla hazırladık. CSİT, bireylerin pozisyonlarından dolayı edindikleri gücü kötüye kullanmaları durumunda ortaya çıkar. Zaten bir şekilde dezavantajlı konumda olan gruplar sıklıkla CSİT'e maruz bırakılmaktadır. CSİT'ten en çok kadınlar ve kız çocukları etkilenmektedir. Ayrımcılığa maruz bırakılan kişiler de örneğin yaşları, ırkları, cinsiyetleri, cinsel kimlikleri veya engelleri nedeniyle CSİT'e maruz bırakılma riski altındadır.

Farklı kuruluşlar, kalkınma ve insani yardım desteği sunarken topluluk üyelerini ve çalışanları güvende tutmak için CSİT konusunda küresel standartlar geliştirmiştir. Kalkınma ve insani yardım çalışmaları yürüten STK'ların bu standartları uygulaması önemlidir. Bu, çalışanlarını koruyacak ve çalıştıkları topluluklara zarar vermemelerini sağlayacaktır.

Küresel Standartlar

Uluslararası kalkınma topluluğunun CSİT konusunda kuruluşları kalkınma ve insani yardım desteği sunarken kullanmaya teşvik ettiği beş standart bulunmaktadır.

1. Şiddet ve Taciz Sözleşmesi, 2019 (190 sayılı) ve 2061 sayılı Tavsiye Kararı (ILO/UÇÖ)¹

Bu standart neden var? Hükümetlere, kişilerin iş yerinde karşılaştıkları şiddet ve tacizi tespit etmeleri için uluslararası bir çerçeve sağlamaktadır.

Standart neleri kapsar? Bu standart kişileri işyerinde şiddet veya tacize maruz bırakılmaktan korur. Hükümetler, her türlü çalışma ortamında şiddet ve tacizi önlemek ve ortadan kaldırmak için yasa ve yönetmelikler oluşturmalıdır. İşverenler, iş yerinde şiddet ve tacizi tespit etme ve bunlara müdahale etme konusunda bir politika oluşturmalı ve gerekli eğitimleri vermelidir. Şiddet ve tacize karşı daha kırılgan olan kadınlar ve diğer gruplar, güvenliklerini sağlamak için ek desteğe ihtiyaç duymaktadır. Herhangi birinin şiddet veya tacize maruz bırakılması halinde, bildirimde bulunabilecekleri ve destek alabilecekleri güvenli ve gizlilik içeren bir sistem bulunmalıdır.

¹ https://www.ilo.org/global/publications/meeting-reports/WCMS_721160/lang--en/index.htm

Standart kimler için geçerlidir? Hükümetin Sözleşme'yi onaylamış olması halinde kuruluşunuz bu standarda uymak zorundadır. Hükümetin onaylamamış olması halinde dahi, kuruluşunuzun çalışanlarını işyerinde şiddet ve tacize maruz bırakılmaktan korumak için ahlaki bir yükümlülüğü bulunmaktadır.

2. Kalkınma Destek Komitesi'nin² Kalkınma İş birliği ve İnsani Yardımda Cinsel Sömürü, İstismar ve Tacizin Sona Erdirilmesine İlişkin Kalkınma Destek Komitesi Tavsiye Kararı³

Standart neden var? Kalkınma ve insani yardım çalışmaları için fon sağlayan hükümetler, CSİT'i önleme ve CSİT'e müdahale etme çalışmalarını standartlaştırmak istemiştir.

Standart neleri kapsamaktadır? Bu standart, CSİT'den hayatta kalanların/mağdurların haklarına, ihtiyaçlarına ve isteklerine öncelik verir. Fon alan kuruluşlar, CSİT'i kapsayan bir politika ve davranış kurallarına sahip olmalıdır. Raporlama yapmak isteyen herkes için gizliliği esas alan ve anonim raporlama sistemleri mevcut olmalıdır. Buna çalışanlar ve topluluk üyeleri de dahildir. Kuruluşlar, uyguladıkları güvenlik ve koruma önlemlerinin kaydını tutmalıdır. Bu, başarılarını kayıt altına almalarını ve neleri geliştirebileceklerini düşünmelerini sağlar.

Standart kimler için geçerlidir? Kalkınma Destek Komitesi üyesi olan hükümetler ve onlarla birlikte çalışan tüm kuruluşlar bu standarda uymalıdır. Kalkınma Destek Komitesine üye olmayan hükümetler de bu standardı uygulamaya teşvik edilmektedir.

3. Kuruluşlar arası Daimî Komite Asgari Çalışma Standartları: Kendi Personeli Tarafından Gerçekleştirilen Cinsel Sömürü ve İstismardan Koruma (AÇS-CSİT)⁴

Bu standart neden var? Birleşmiş Milletler (BM) ve ortaklarının kendi personelini ve topluluk üyelerini çalıştıkları bölgelerde cinsel sömürü ve istismara maruz bırakılmaktan koruma yöntemlerini standartlaştırmak için. Bu standart cinsel tacizi kapsamamaktadır.

² Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD); hükümetleri politika belirleyiciler ve vatandaşlarla çalışarak herkes için eşitlik ve fırsatları teşvik eden politikalar ve uluslararası standartlar oluşturan uluslararası bir kuruluştur. OECD, dünyanın kalkınma desteği sunan en büyük kuruluşlarını biraraya getirerek fonların nasıl kullanıldığını izleyen, standartlar oluşturan ve üyelerin kalkınma desteğiyle ilgili çalışmalarını izleyen Kalkınma Destek Komitesine (DAC) sahiptir. Şu anda 30 adet DAC üyesi bulunmaktadır. <https://www.oecd.org/dac/development-assistance-committee/>

³ [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DCD/DAC\(2019\)31/FI_NAL&docLanguage=En](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=DCD/DAC(2019)31/FI_NAL&docLanguage=En)

⁴ https://interagencystandingcommittee.org/system/files/3_minimum_operating_standards_mos-psea.pdf

Standart neleri kapsar? Bu standart, BM ve ortaklarının cinsel sömürü ve istismarı önlemek için bir politikaya sahip olmalarını gerektirir. Yerel BM ofisleri ve ortakları, yerel toplulukları, yerel BM ofislerinin ve ortaklarının cinsel sömürü ve istismarı önlemek için attıkları adımlar hakkında bilgilendirmelidir. Bu adımlar, topluluk üyeleri ve çalışanlar da dahil olmak üzere herkesin endişelerini bildirmesi ve desteğe erişmesi için kültürel açıdan uygun bir sisteme sahip olmayı, işe alım süreçlerinin işe alınacak uygun kişileri belirlemesini sağlamayı ve standardın nasıl uygulanacağı konusunda personele eğitim vermeyi içerir.

Standart kimler için geçerlidir? Tüm BM personeli ve onlarla ortak çalışan herkes. BM ile ortaklık yapıyorsanız, cinsel sömürü ve istismarı önlemek için bu standartlara uymayı kabul etmelisiniz.

4. Kalite ve Hesap Verebilirliğe İlişkin Temel İnsani Yardım Standardı (CHS)⁵

Bu standart neden var? Bu standart, krizden etkilenen topluluklara insani yardım sağlamak için ortak bir yaklaşım sunmaktadır. Buna CSİT'nin nasıl önleneceği ve CSİT'e nasıl müdahale edileceği de dahildir.

Standart neleri kapsar? Bu standart, CSİT risklerinin kuruluşlar ve program faaliyetleri içerisinde tanımlanmasını ve ele alınmasını gerektirir. Kuruluşların CSİT'i önlemek ve müdahale etmek için politikaları olmalıdır. Topluluklar, kuruluşun CSİT'i önlemeye yönelik çalışmaları hakkında bilgilendirilmelidir. Toplulukların bildirimde bulunabilmesi için raporlama sistemleri mevcut olmalıdır. Bildirim ve soruşturma süreçleri mağdurların ve hayatta kalanların güvenliğine, ihtiyaçlarına ve çıkarlarına öncelik vermelidir.

Standart kimler için geçerlidir? Krizden etkilenen toplulukları doğrudan veya dolaylı olarak destekleyen kuruluşlar. CHS insani yardım çalışmaları için yazılmıştır ancak kalkınma çalışmaları yürüten herkes kullanabilir.

5. Keeping Children Safe tarafından hazırlanan Uluslararası Çocuk Güvenliği Standartları⁶

Bu standart neden var? Çocukları, cinsel sömürü ve istismar da dahil olmak üzere, insani yardım veya kalkınma çalışmalarından kaynaklanabilecek her türlü şiddet ve istismardan korumak için.

Standart neleri kapsar? Bu standart, çocuklarla temas halinde olan tüm kuruluşların bir çocuk güvenliği politikasına sahip olmasını gerektirir. Standart, çocuklarla çalışan herkesin çocukları güvende tutmak için eğitim almasını ve desteklenmesini sağlar. Kuruluşlar, tüm kurumsal faaliyet ve süreçlerine çocuk güvenliği önlemlerini dahil etmelidir. Bildirim

⁵ <https://corehumanitarianstandard.org/the-standard>

⁶ <https://www.keepingchildrensafe.global/wp-content/uploads/2020/02/KCS-CS-Standards-ENG-200218.pdf>

mekanizmaları, başta çocuklar olmak üzere bir endişesini bildirmek isteyen herkesin kullanımına açık olmalıdır.

Standart kimler için geçerlidir? Bu standartlar tüm kuruluşlar için gönüllülük esasına dayanır ancak özellikle çalışmalarını çocukları ilgilendiren veya çocuklar üzerinde etkisi olan oyuncak şirketleri için de geçerlidir.

Küresel Standartların Sizin Bağlamınıza Uyarlanması: Bu Standartları Benim Kuruluşum Nasıl Uygulamalı?

1. Kuruluşumda CSİT hakkında özel bir bilgi yoksa ne yapabilirim?

- Mevcut ağınızdan öğrenin. Sizi ilgilendiren CSİT konuları hakkında bilgi sahibi olan başka bir yerel kuruluş bulun ve onlardan bir şeyler öğrenmek için bir ziyaret düzenleyin.
- Donörlerinizden destek talep edin. CSİT konusunda politika ve sistemlere sahip olmak, fon almak için yaygın bir gereklilik haline gelmektedir. Donörler, sizi desteklemek için eğitim, CSİT konusunda nasıl çalıştıklarını öğrenebileceğiniz fırsatlar veya diğer kapasite geliştirme yöntemleri sunabilir.

2. CSİT'in bazı türleri ülkemde yasal ise ne yapabilirim?

- Pek çok ülkede, CSİT kanun kapsamına tamamen alınmamıştır. Kuruluşunuz yine de CSİT'i kapsamlı bir şekilde ele alabilir. Örneğin, işyerinde cinsel taciz yasal olsa bile, kuruluşunuzun davranış kuralları cinsel tacizi kapsayabilir.

3. CSİT'i çalışmalarımaya entegre etmeye nasıl başlayabilirim?

- İnsanları güvende tutmak için halihazırda yaptığınız işleri düşünün. İnsanları nasıl güvende tuttuğunuzla ilgili kuruluşunuzun ilkeleri arasında zaten bir beyanınız olabilir. Bunu, kuruluşunuzun çalışanlarını cesaretlendirmek veya vazgeçirmek istediğiniz davranışları içeren basit bir davranış kuralları haline getirin.
- Diğer kuruluşların politikalarını inceleyin. Kuruluşunuz için kolayca uyarlayabileceğiniz bazı süreçleri belirleyin. Belirlediğiniz diğer süreç ve faaliyetleri zaman içinde gerçekleştirmeye çalışın.
- Kuruluşunuzdaki potansiyel riskleri değerlendirmeye başlayın ve bunları ortadan kaldırmanın yollarını bulun. Çalışanlarınızın karşılaşabileceği riskleri, işe alım süreçlerinizdeki riskleri, çalıştığınız topluluklara yönelik riskleri ve programları tasarlarken göz önünde bulundurmanız gereken riskleri düşünün.

4. Yaptığım işte güç ve ayrıcalık üzerine nasıl düşünebilirim?

- Bir kişinin cinsiyeti, yaşı, ırkı, engeli olma durumu ya da cinsel kimliği ayrıcalıklı ya da dezavantajlı bir konuma sahip olup olmamasına etki edebilir. Aşağıdaki sorular, çalışmalarınızda güç ve ayrıcalık üzerine düşünmek için faydalı bir başlangıç noktası olabilir:

- Yaşım, ırkım veya cinsiyetim (veya bunların bir kombinasyonu) nedeniyle başkalarına göre avantajlı olabileceğim durumlarda bulunmuş olabilir miyim?
 - Fiziksel görünüşüm başkalarının bana davranışını etkileyebilir mi?
 - Kişilerin herhangi bir nedenle ayrımcılığa uğramamasını ve eşit fırsatlara sahip olmasını nasıl sağlayabilirim?
- Güç ve ayrıcalık, topluluklarla ve kendi çalışanlarınızla olan ilişkilerinizi ve çalışmalarınızı etkiler. Güç ve ayrıcalık üzerine düşünürken her ikisini de göz önünde bulundurmak önemlidir.

5. Bölgede hangi destek hizmetlerinin bulunduğunu bilmiyorsam ne yapabilirim?

- Bölgenizdeki kadın, aile ve çocuk/gençlik hizmetleri birimleri ile irtibata geçin. Size bölgedeki destek hizmetleri hakkında bilgi verebilirler. Ayrıca size hizmetlerin tespit edilmesinde destek olabilecek yerel kamu temsilcilerinin bilgilerini de verebilirler.
- Bölgenizdeki kamu ve toplumsal hizmetlerin haritasını çıkarın. Bunu, yerel kuruluşlara ve kadın örgütlerine insanları destek almak için kimlere yönlendirdiklerini sorarak da yapabilirsiniz. Ayrıca topluluklara/insanlara destek almak için nerelere veya kimlere gittiklerini de sorabilirsiniz. Hangi hizmetleri güvenilir bulduklarını öğrenmek için bu hizmetler hakkındaki görüşlerini sorun.

6. Bazı küresel standartlar topluluğun değer ve inançlarıyla çatırırsa ne olacak?

- Topluluklarda CSİT'in ne anlama geldiği konusunda farkındalık yaratın. CSİT'in bunu yaşayanlara nasıl zarar verdiğini açıklayın. Toplulukların CSİT'e maruz bırakılma riski en yüksek olan kişileri belirlemelerini sağlayın.
- Topluluk üyelerinin, toplulukların insanları korumak için önemli olduğunu düşündükleri mevcut sosyal normları ve gelenekleri belirlemelerine yardımcı olun. Kırılgan grupların korunmasının ve desteklenmesinin neden önemli olduğunu ortaya koymak için topluluklarla birlikte çalışın. İnsanların görüşlerini değiştirebilmek için bu konuşmaların zamana yayılması önemlidir. İnsanların tutum ve davranışlarının hemen değişmediğini görürseniz hayal kırıklığına uğramayın. Bu, toplulukların sosyal normlarını ve geleneklerini değiştirmek anlamına gelmemektedir. Bu, kuruluşunuzun insanlara zarar vermediğinden emin olmakla ilgilidir. Kuruluşunuz, CSİT'in ne anlama geldiği ve kimleri etkilediği konusunda farkındalık yaratarak, toplulukların CSİT'i tespit edebilmelerini ve bildirebilmelerini teşvik edecektir.